

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Resolutio difficultatis propositæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Thomas competit libero arbitrio, quia est productum ex nihilo: hoc autem inclinationi naturali ejusdem liberi arbitrii repugnat; nam semper tendit ad bonum, verum, vel apprensus; cum malum, sub ratione mali, etiam dum peccat, velle non possit.

187 Notandum quartò, duobus modis unum posse consequi infallibiliter ad aliud. Primò consecutione physicâ, seu causalitatis: sicut proprietates consequuntur ad essentiam, & quilibet effectus ad suam causam. Secundò consecutione logicâ, seu illationis, quando scilicet ex positione unius, aliud rectè inferitur; quamvis non sit ejus causa; nec physicè influat in ejus productionem. Hoc modo ex remotione columnæ, sequitur casus lapidis, qui ab illa sustentatur, & ex remotione salis, corruptio carniû; quia licet causa per se descensus lapidis, non sit remotio columnæ, sed ejus gravitas: sicut nec subtractio salis, causa per se corruptionis carniû, sed mixtio & pugna quatuor primarum qualitatum; consequitur tamen infallibiliter ad illam, tanquam ad removens prohibens.

§. II.

Resolutio difficultatis propositæ.

Dico igitur, Peccata futura, quantum ad id quòd in illis privationis est, & defectus, seu malitiæ moralis, à Deo cognosci, in decreto permissivo. Quantum verò, ad id quòd in eis est entitatis, & bonitatis transcendentalis; cognosci in decreto positivo concurrenti ad illorum entitatem. Demum quantum ad utramque rationem, clarè ab illo videri, in præsentia suæ æternitatis. Ita communiter docent nostræ Thomistæ, & alii scientiæ mediæ impugnatores.

188 Probatur prima pars ratione fundamentali. Illud quòd habet infallibilem, connexionem cum alio, potest in illo certè cognosci, ut constat ex supra dictis: At illud quòd in peccato privationis est & defectus, habet infallibilem nexum, cum decreto permissivo; sicut & illud quòd in illo est entitatis, & bonitatis transcendentalis, infallibiliter connectitur cum decreto concurrenti positivè ad entitatem actûs mali & peccaminosi: Ergo peccata futura, quantum ad id quòd in illis est privationis & defectus, seu malitiæ moralis, à Deo cognoscuntur in decreto permissivo: quantum verò ad id quòd in eis est entitatis & bonitatis transcendentalis, videtur ab illo in decreto positivo. Major patet, Minor etiam quantum ad secundam partem, est certa; cum enim decretum, quo Deus statuit positivè influere in entitatem physicam actuum malorum, sit causa illius, cum ea habet infallibilem nexum, talisque entitas ad illud consequitur, non solum consecutione logicâ, & illationis; sed etiam consecutione physicâ, & causalitatis; sicut quilibet effectus consequitur ad suam causam; cum enim illa sit bona transcendentaliter, non potest subterfugere divinam causalitatem. Unde Anselmus in libro de præscientiâ & libero arbitrio cap. 10. *Audacia est dicere aliquid esse ens, quòd non sit ab ente primo.* Probatur verò quantum ad primum, in qua præcipuè consistit difficultas hujus questionis. Decretum permissivum, est decretum non impediendi peccatû, & denegandi auxilium speciale ad illud evitandum, ut exposuimus in secundo notabil: Sed malitia & deformitas peccati, ad talè

A auxilii denegationem infallibiliter consequitur, non quidem consecutione physicâ, & causalitatis, sed consecutione logicâ, & illationis: Ergo quòd in peccato privationis est & defectus, habet infallibilem nexum cum decreto permissivo. Minor probatur: Licet enim tale decretum denegandi auxilium efficax, non sit radix & causa peccati, sed ipsa defectibilitas, & malitiæ voluntatis humanæ: habet tamen infallibilem cum eo connexionem: nam sicut ex suspensione divini concursûs, quantum ad esse, sequitur annihilatio creaturæ; ita ex permissione peccandi, & suspensione concursûs gratiæ, & auxilii efficacis, sequitur infallibiliter peccatum, & defectus in operando; non per modum influentiæ, sed per modum remotiõis causæ prohibentis: eo ferè modo, quòd ex remotiõis salis, sequitur corruptio carniû, & ex remotiõis columnæ, casus lapidis, qui ab illa sustentatur.

Ratio autem fundamentalis hujus veritatis doctrinæ, ex Tractatu de gratia sumèda est. Docent enim Theologi cum S. Thoma quæst. 24. de Verit. art. 14. hominem in statu naturæ lapsæ, nullum posse facere bonum arduum, nec vincere gravem tentationem, sine speciali auxilio gratiæ roborantis ipsam naturam infirmam, & peccato originali fauciãtam, ac debilitãtam; unde cum vitare peccatum, & vincere gravem tentationem, quæ homo movetur, & incitatur ad illud, vel à diabolo, vel à concupiscentiã, sit aliquid bonum arduum & difficile; non potest homo illud præstare, sine speciali auxilio gratiæ, non potest, inquam, potentiã consequenti, & quæ sit conjuncta cum actu, licet ratione auxiliorum communium, & gratiæ sufficientis (quam, ut suppono, Deus nemini unquam denegat, nisi ei impedimentum ponat) id possit, potentiã antecedenti, & purã possibilitatis. Quare si Deus ex inserutabili judicio suæ justitiæ, interdum nobis aperto, interdum nobis occulto, semper tamen iusto (ut cum Augustino loquar) decernat denegari homini, tale auxilium efficax ad vincendam tentationem, & eliciendum actum v. g. fidei, spei, vel charitatis, ad quem ex præcepto tenetur, illi que prebeat concursum necessarium ad operandum, quem in ratione causæ primæ, & universali provisoris, tenetur concedere ad omnes actus, sive bonos, sive malos (qui concursus secundum doctrinam Thomistarum, non solum debet esse simultaneus, & concomitans, sed etiam prævius, & applicans causas secundas ad operandum) infallibiliter peccabit, & operabitur actum malum, & rectæ rationi, ac legi divinæ difformem. Operabitur quidem, ex vi divini concursûs, & motiõis illum applicantis ad agendum, & ad producendam in suis actibus rationem entis, & actualitatem existentiam, & operationis, qui sunt effectus per se primò correspondentes enti per essentiam, ac primæ & universalissimæ causæ. Peccabit verò ex propria malitiã, & defectibilitate, per quam se subtrahet à rectitudine divini concursûs, & conformitatis cum lege: peccare enim, ut dicit Augustinus, suppositâ denegatione auxilii efficacis ad actum fidei, vel charitatis, ad quem homo tenetur (ut supponimus) ratione auxilii sufficientis possit actum charitatis præstare, & resistere tentationi in actum contrarium inclinanti: ex propria tamen malitiã, & defectibilitate infallibiliter tentationi succumbet, & peccabit, non eliciendo

ciendo actum charitatis ad quem tenetur, sed alium cum eo impossibilem: suppono enim ex Tractu de peccatis, non dari omissionem culpabilem, absque aliquo actu, eam antecedente, vel concomitante.

190. Confirmatur: Deus certo scit, quod si non conservaret creaturam in suo esse, statim redigeretur in nihilum; quoniam creatura seipsam conservare non potest, Creatore suo illam non conservante. Juxta illud Prophetæ Psal. 103. *Avertente autem refaciam, turbabuntur: auferes spiritum eorum, & deficient, & impulverem suum reverterentur.* Ergo etiam scit, quod si ipse non conservet hominem in bono rationis, per aliquod auxilium speciale, ipsum præservans à peccato, homo ipse non conservabit se, sed infallibiliter peccabit: Ergo in decreto quò statuit non dare auxilium illud speciale, tali tempore, & loco quò homo tenetur bonum operari, & à tali vel tali peccato abstinere; certo scit, quod homo infallibiliter peccabit, ac deficiet à rectitudine rationis. Quare dicitur Psal. 80. *Dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinventio-nibus suis.* Quibus verbis significatur, Deo deservente peccatorem, per denegationem auxilii specialis, quod illi concedere non tenetur, illum infallibiliter peccaturum. Et in Concilio Araus. 2. cap. 19. sic dicitur: *Natura humana, etiam si in illa integritate in qua est condita permaneret, nullo modo seipsam, Creatore suo non adjuvante, servaret.* Et Innocentius Papa epist. 25. ad Concilium Carthag. *Quotidiana præstat ille remedia, quibus nisi frui consisique nitamur, nullatenus vincere humanos poterimus errores. Necessè est enim ut quò auxiliante vincamus, eò iterum non adjuvante vincamur.* Quò nihil clariùs dici potuit in favorem nostræ sententiæ. Denique D. Augustinus sæpè reperit, quod liberum arbitrium ad malum sufficit: ad bonum autem parum est, nisi adjuvetur ab omnipotenti bono.

191. Secunda pars conclusionis, quæ asserit Deum supposito decreto permittendi malitiam peccati, & positivè concurrendi ad illius entitatem, videre & contemplari omnia peccata futura, ut præsentia in mensura suæ æternitatis, constabit ex dicendis articulo sequenti; ubi ostendemus, omnia quæ futura sunt in aliqua differentia temporis, esse Deo præsentia in sua æternitate, non solum objectivè, & intentionaliter, ratione divinæ præsentia, quæ illa ab æterno cognoscit; sed etiam realiter & physicè, ratione suæ æternitatis, quæ propter suam infinitatem, ad omnia præsentia, præterita, & futura se extendit, eaque sinu suo vastissimo complectitur.

§. III.

Solutio objectionum.

192. Obijciunt in primis Recentiores. Ut aliquid habeat rationem mediè ducentis in cognitionem æternam, debet habere certam, & infallibilem cum eo connexionem: Sed decretum permissivum, non habet certam & infallibilem connexionem cum peccatis futuris: Ergo in eo tanquam in medio, non potest Deus illa certo præscire. Major patet, Minor probatur. Decretum permissivum duo importat, scilicet propositum non impediendi peccatum, in quo in-

A cluditur suspensio auxilii efficaciæ ad resistendum gravi tentationi, vel ad faciendum actum virtutis oppositum; & propositum concurrendi ad entitatem peccati, & dandi ex parte causæ primæ, omnia quæ sunt necessaria causæ secundæ ad agendum: Sed decretum permissivum, ut hæc duo importat, non habet infallibilem connexionem cum futuritione peccati: Ergo illud cum peccatis futuris, infallibilem connexionem non habet. Major constat, Minor quantum ad utramque partem probatur. In primis enim decretum permissivum non potest habere infallibilem connexionem cum peccatis futuris, ratione suspensionis & denegationis auxilii specialis, alias sequeretur, quò voluntas sibi ipsi relicta, cum solo concursu generali, esset ex se determinata ad malum, quò est Manichæorum & Lutheranorum hæresis; sequeretur etiam, quò voluntas humana, cum solo concursu generali, non posset operari aliquod opus morale bonum, quò est contra D. Thomam, & communem discipulorum ejus sententiam. Probatur etiam quantum ad secundam partem. Si enim Deus haberet propositum, seu decretum prædeterminandi voluntatem creatam ad materiale peccati, sive ad actum qui hîc & nunc non potest exceri sine malitia, esset causa peccati: qui enim vult & causat aliquid, à quo malitia ita inseparabilis est, ut non possit poni sine illa, eam consequenter vult, & causat: sicut qui producit essentiam, causat proprietates, quæ cum ipsa connectuntur, & ad illam sequuntur infallibiliter.

Confirmatur: Ille qui removet columnam, à qua sustentatur lapis, vel qui subtrahit salem, quò carnes conservantur, censetur esse causa saltem moralis & indirecta casus lapidis, & corruptionis carniùm: Ergo similiter, si Deus subtrahat homini auxilium efficax, ex cujus denegatione sequitur infallibiliter peccatum, & defectus in operando; erit causa, saltem moralis & indirecta, actus mali & peccaminosi.

D Confirmatur ampliùs: Si affirmatio sit causa affirmationis, negatio erit causa negationis: Sed collatio gratiæ efficaciæ, est causa conservans hominem in bono rationis, & illum præservans à peccato: Ergo ejus substractio, vel denegatio, erit causa peccati, & deviationis à recta ratione.

Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem; ad cujus probationem, nego similiter Minorem, quantum ad utramque partem. Ut enim supra ostendimus, decretum permissivum, quatenus importat propositum denegandi auxilium efficax ad vincendam tentationem, & vitandum peccatum, habet infal-

E libilem connexionem cum malitia, & deformitate peccati, quæ ad talem denegationem infallibiliter consequitur: non consecutione physicâ, & causalitatis, sed consecutione logicâ & illationis, ut supra exposuimus. Similiter propositum concurrendi ad entitatem peccati, & dandi causæ secundæ omnia quæ sunt necessaria ad agendum, ac proinde applicationem ad actum, quatenus ens & actus est, habet infallibilem nexum cum entitate, & actualitate actus mali, & peccaminosi, quæ à tali motione, & applicatione causatur, & quæ per se primò reducitur in ens per essentiam, & in actum primum, tanquam in primam causam; ut docet D.